

Karsologie

Jiří Faimon

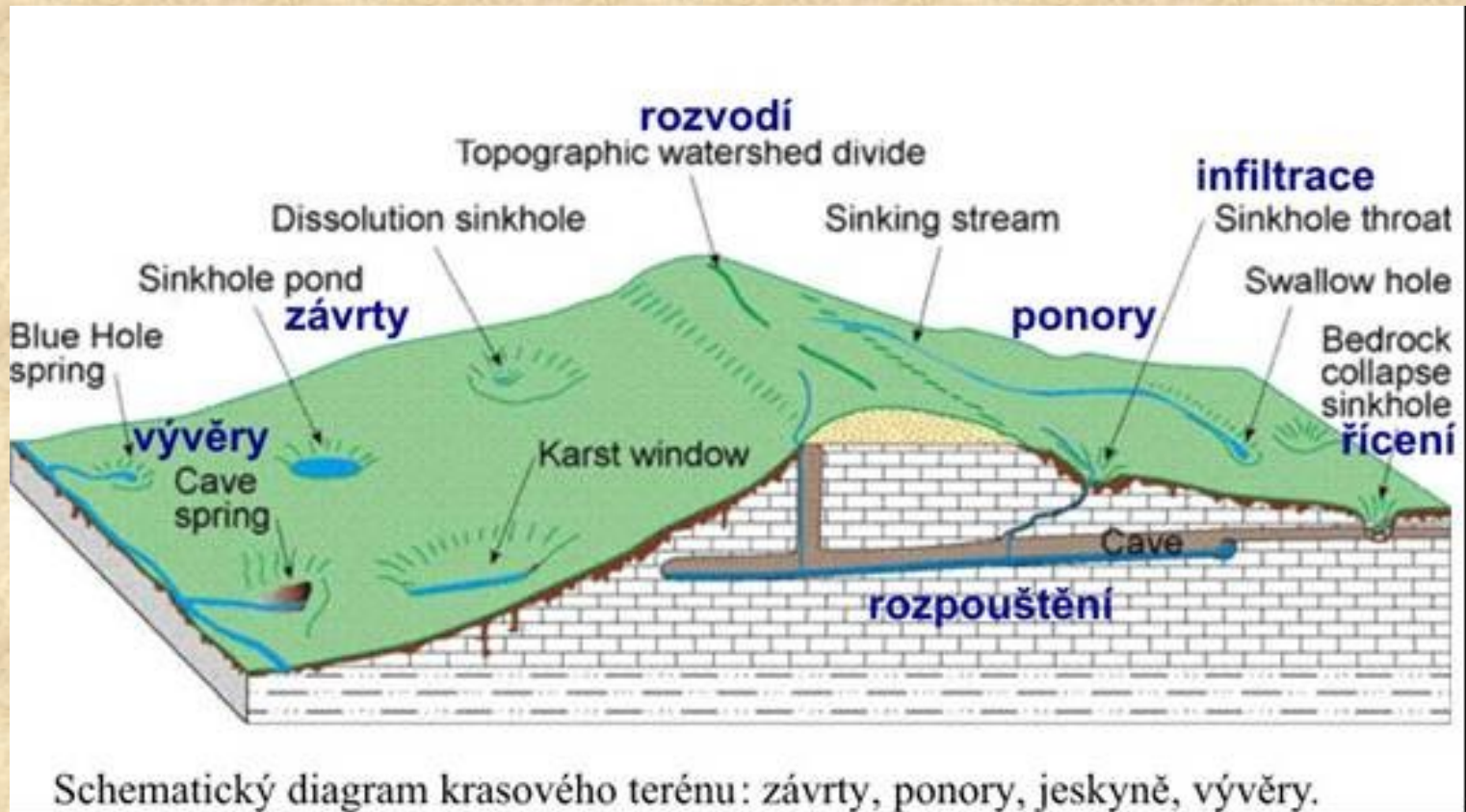
rozsah 2/0

3 kredity

Vývoj krasu B

Výsledek krasových procesů - krasová krajina

(a karst landscape, karst field, karst terrain)

Typické rysy: jeskyně (caves), okna (windows), komíny (chimney)
typické horninové výchozy, škrapy (karren)
závrty (sinkholes)
ponory (sinking streams) and vývěry (karst springs)

Krasová krajina

Karsologie I: Vývoj krasu

Rudická plošina, Moravský kras

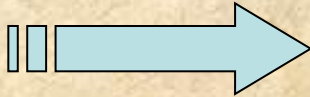
Foto: J. Faimon

Významná polje v Dinárském krasu:

Livanjsko Polje (60km dlouhé, 7km široké), Glamočko Polje in Bosnia, Popovo Polje in Hercegovina, Logaško, Planinsko Polje and Lake Cerknica in Slovenia, Nikšičko Polje in Montenegro, Ličko Polje in Lika, Croatia.

Slato Polje,

Bosna a Hercegovina

Polje: Rozlehlá, mělká, epizodně zatápěná deprese v krasových vápencích

Dlouhá osa – paralelní k hlavním strukturním trendům (až desítky km)

Odvodňování (drainage):

- povrchovými vodami (otevřené polje)
- ponorem (uzavřené polje)

Krasová krajina

Vilémovice, Moravský kras

Foto: J. Štelcl

Krasová krajina

Typické horninové výchozy - hřebenáče

Foto: M. Schwarzová

Krasová krajina

Ostrov

Rudice

Vilémovice

Typické horninové výchozy
hřebenáče, Moravský kras

Karst - marble plateau

Ostrov Madre de Dios (Chile)

Provincie Ultima Esperanza (Last Hope), Patagonie.

Karst - marble plateau

Chilean island of Madre de Dios

Patagonia's Ultima Esperanza (Last Hope) province.

Karst - marble plateau

Chilean island of Madre de Dios

Patagonia's Ultima Esperanza (Last Hope) province.

Erosion on Madre de Dios

tunnels, sinkholes, vast chambers

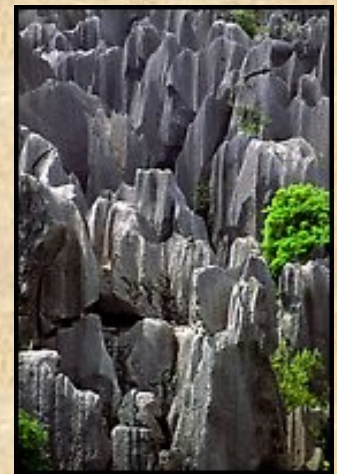
Povrch krasu

- Denudace
- eroze povrchu
- „zařezávání reliéfu“
(downcutting)

- Rychlost:
20 mm - 500 mm/ka

Škrapy (karrens)

Stone Forest, Shilin (China)

Škrapy (karrens)

Grey limestone pillars of the Stone Forest.
Shilin, Yunnan, China

© QT Luong / terragalleria.com

<http://www.terrageria.com/asia/china/shilin/picture.chin5022.html>

Škrapy (karrens)

Maze of grey limestone pinnacles and peaks of the Stone Forst.
Shilin, Yunnan, China

Škrapy (karrens)

Trees and grey limestone pillars of the Stone Forest, split by rainwater.
Shilin, Yunnan, China

Škrapy (karrens)

Bullock Creek

Karsologie I: Vývoj krasu

Věžovitý kras (Tower Karst) – Guilin (China)

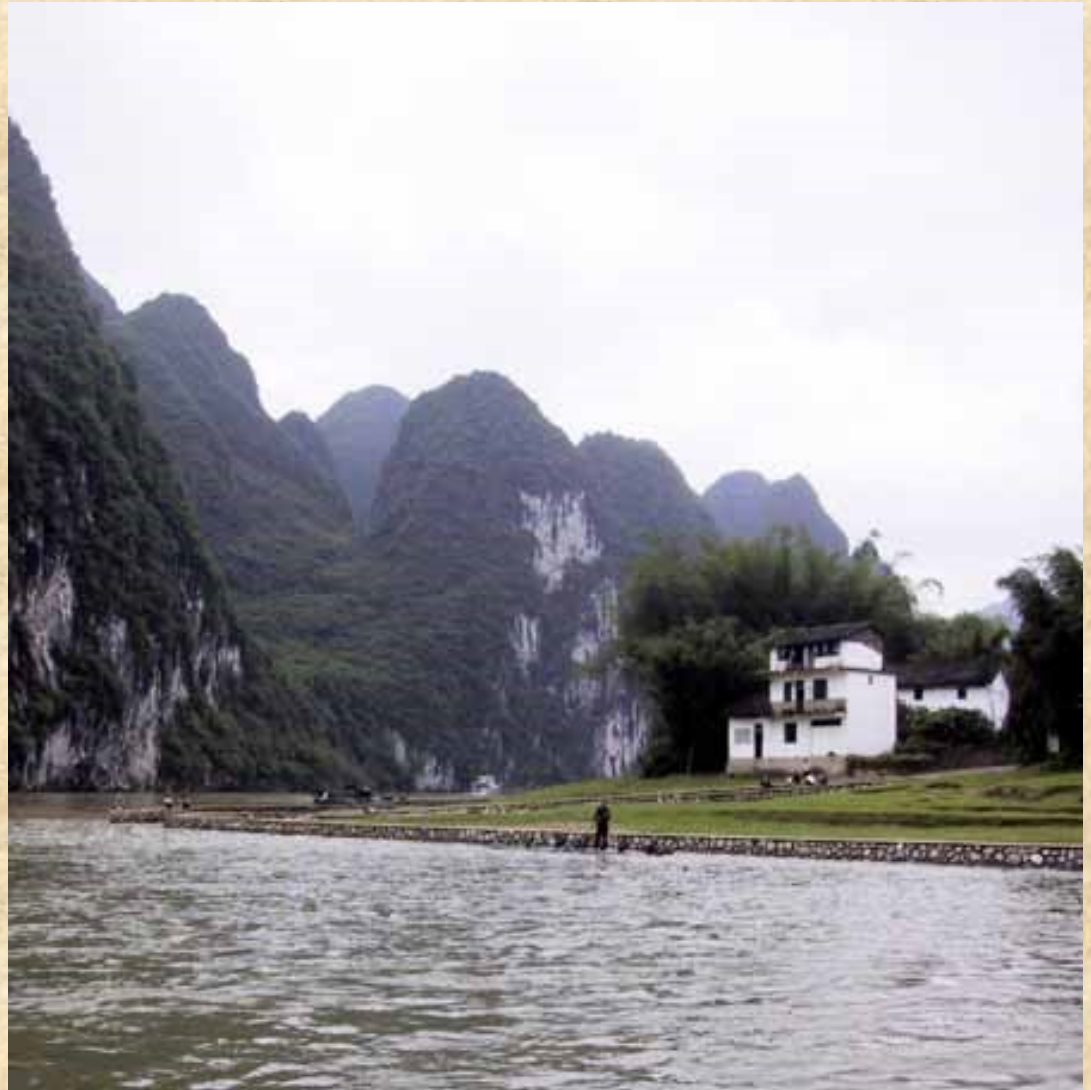

<http://www.tylersterritory.com/travel/china/guilin/li/li-03.html>

Věžovitý kras (Tover Karst) – Guilin (China)

**Věžovitý kras (Tover Karst)
– Guilin (China)**

Závrtý (Sinkholes)

(Slovenský kras)

Závrt, Ostrov u Macochy, Moravský kras

Foto: J. Štelcl

Závrtý (Sinkholes)

Sinkholes in Permian Kaibab along right bank of Chevelon Fork of the Little Colorado River.

Photo: Louis Maher

<http://www.earthscienceworld.org/images/search/results.html?begin=10&num=2&numBegin=1&Category=&Continent=&Country=&Keyword=Sinkhole#null>

Karsologie I: Vývoj krasu

Závrtý (sinkholes). Permian Kaibab, right bank of Chevelon Fork, Little Colorado River.

Photo: Louis Maher

<http://www.earthscienceworld.org/images/search/results.html?begin=10&num=2&numBegin=1&Category=&Continent=&Country=&Keyword=Sinkhole#null>

Závrtý (Sinkholes)

Závrtý mohou být přechodně vyplněny vodou. Sinkholes, Near Boiling Springs.

Karsologie I: Vývoj krasu

Sinkhole

Missoury, USA

Photo: Albert Copley

<http://www.earthscienceworld.org/images/search/results.html?begin=20&num=3&numBegin=1&Category=&Continent=&Country=&Keyword=Sinkhole#null>

Kolapsy závrtů (sinkholes), řícení

A large sinkhole collapsed in Winter Park, Florida, on May 9, 1981.

A house, five Porsches, and half of a swimming pool were swallowed.

- The sinkhole collapse occurred when bedrock had dissolved to the point that it could no longer support the weight of the overlying soil and sediment.
- The city of Winter Park stabilized and sealed the sinkhole, converting it into a urban lake.

Karsologie I: Vývoj krasu

Závrt (Sinkhole)

A sinkhole is a bowl-, funnel- or cylinder-shaped depression feeding water underground.

Wood Buffalo (photo by Raymond Giguere).

Závrtý (Sinkholes)

Cover-collapse sinkhole near Ocala, Florida

<http://www.sinkhole.org/facts3.php>

Karsologie I: Vývoj krasu

Závrtý (Sinkholes)

Apparent sinkhole opened under a home. Craven County, North Carolina, October 26, 2005.

http://www.geology.enr.state.nc.us/Geologic_hazards_sink_holes_karst/sinkholes.htm

Karsology I: Karst Processes

Jeskyně

Podzemní prostory s rozměry, umožňující vstup člověka se nazývají jeskyně.

Some of subsurface openings can be entered by humans, and are considered as caves - the best known features of the karst system.

A cave in St. Moré, France (in Yonne) along the Cure river.

Karsology I: Karst Processes

Caverns James "Jorge" Roberts (USA).

Neversink

Neversink is a 165 foot deep open air pit located in Alabama

Photo by Sean Roberts

<http://www.karstconservancy.org/karst/pictures/neversink.asp>

Dunmore Caves - Dearc Fearnas The Entrance Doline

Image: The entrance of Dunmore Cave from the surface. You see the path at the wall of the doline.
Photographer: Mathias J. Duceck

Sloupské jeskyně, Moravský kras

Foto: J. Štelcl

Kateřinská jeskyně, Moravský kras

Foto: J. Štelcl

Krasové ponory (swallow hole)

Greene County Karst

This funnel shaped sink drains
a field during heavy rains.

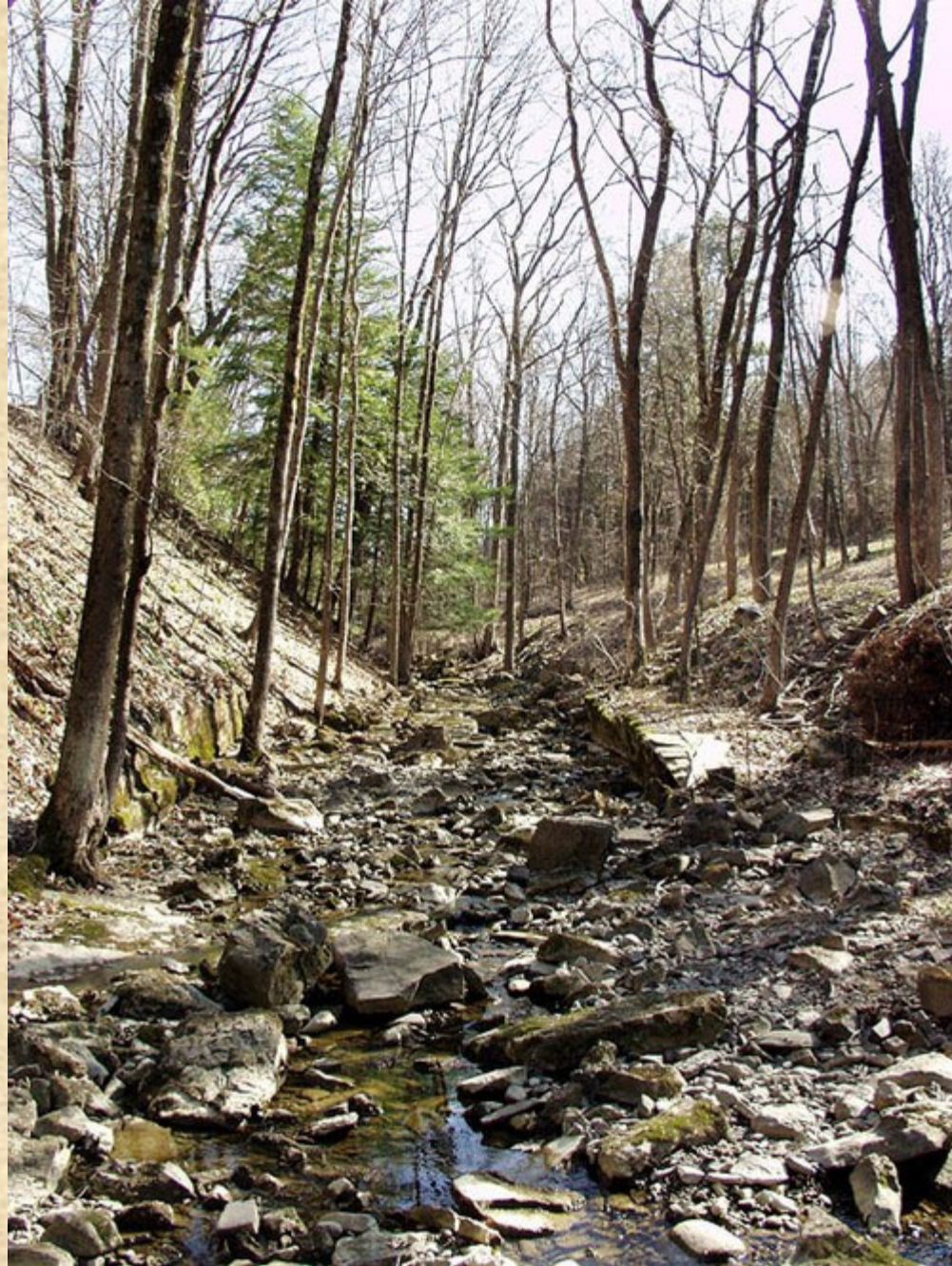

Karsologie I: Vývoj krasu

Krasové ponory (swallow hole)

Greene County Karst

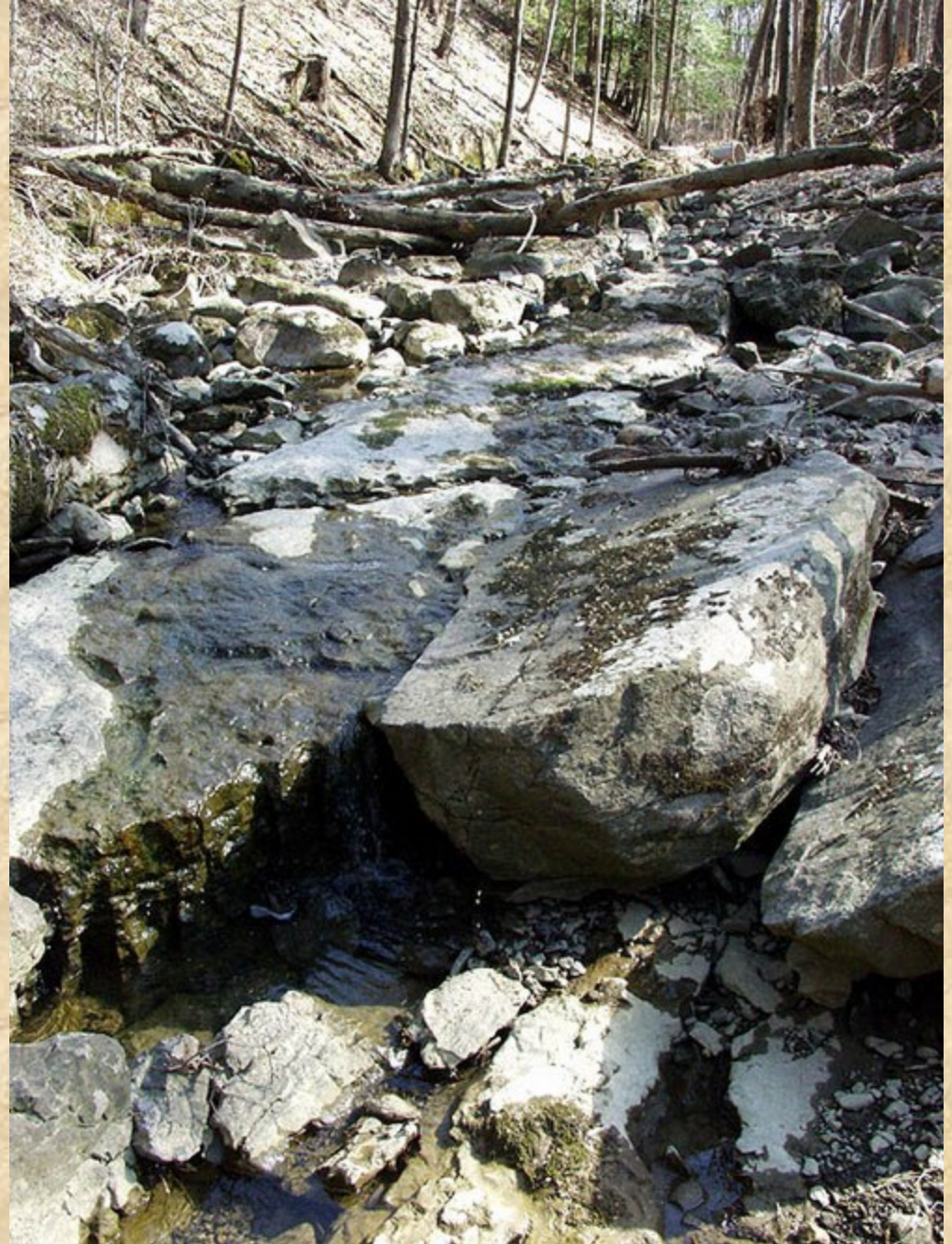
Low flow conditions.

Krasové ponory (swallow hole)

Greene County Karst

A sink point during low flow conditions.

Stará Rasovna

Ponor Bílého potoka,
Holštejn, Moravský kras

Krasové ponory (swallow hole)

Nová Rasovná

Ponor Bílého potoka,
Holštejn, Moravský kras

Foto: J. Faimon

Krasové vývěry (Cave Spring)

Cumberland Plateau (Central Tennessee)

Photo by Sean Roberts

<http://www.karstconservancy.org/karst/pictures/cave-spring.asp>

**Krasové vývěry (Cave Spring)
Greene County Karst**

Karsologie I: Vývoj krasu

Hostěnické propadání – ponor
(Moravský kras)

Foto: M. Schwarzová

Hostěnický vývěř (Moravský kras)

Foto: M. Schwarzová

Krasové vývěry (Cave Spring)

Karsologie I: Vývoj krasu

A permanently flowing A-type (authigenic) karst spring (Western Section of Cerničko Polje, out on the polje-floor north-west of the "Ključka Rijeka" Ponor)

Karsologie I: Vývoj krasu

Vývěr jedovnického potoka, Býčí skála, Moravský kras

Foto: M. Schwarzová

Vývěr Punkvy

Dno propasti
Macoča,
Moravský kras

Vývěry

Vývěr Punkvy – „přístaviště“, Punkevní jeskyně, Moravský kras

Foto: J. Štelcl

Karsologie I: Vývoj krasu

Paleovývěr sloupského potoka
(Moravský kras)

Foto: M. Schwarzová

